CONFÉRENCE ÉPISCOPALE NATIONALE
DU CONGO (CENCO)

FAUDRAIT-IL ENCORE QUE LE SANG COULE EN RD CONGO ?

(cf. Gn 4, 10)

Message du Comité Permanent extraordinaire
de la CENCO pour la réussite du processus électoral

Éditions du Secrétariat Général de la CENCO
B.P. 3258 Kinshasa-Gombe
Novembre 2015

CONFÉRENCE ÉPISCOPALE NATIONALE
DU CONGO (CENCO)

FAUDRAIT-IL ENCORE QUE LE SANG COULE EN RD CONGO ?

(cf. Gn 4, 10)

Message du Comité Permanent extraordinaire
de la CENCO pour la réussite du processus électoral

Éditions du Secrétariat Général de la CENCO
B.P. 3258 Kinshasa-Gombe
Novembre 2015

Dépôt légal : SP 3.01509-57321
E-mail : cencordc@gmail.com
Tél. : +243 998 248 699
Fax: +33 172 703 031

FAUDRAIT-IL ENCORE QUE LE SANG COULE EN RD CONGO ?

(cf. Gn 4,10)

Message du Comité Permanent extraordinaire de la CENCO pour la réussite du processus électoral

1. Réunis à Kinshasa, du 23 au 24 novembre 2015, Nous, Cardinal, Archevêques et Evêques membres du Comité Permanent de la Conférence Episcopale Nationale du Congo (CENCO), faisant suite à notre point de vue du 12 novembre 2015 sur le dialogue national dans **le respect absolu du cadre constitutionnel et institutionnel en vigueur,** avons échangé sur la situation du pays, une année avant les échéances électorales de novembre 2016 : elle est inquiétante et préoccupante. Nous avons évoqué le souvenir malheureux et douloureux des guerres et tribulations qui ont semé le désarroi dans la population congolaise et fait couler le sang

de millions de fils et filles de notre pays à cause notamment d'une certaine façon d'accéder au pouvoir par la force et de l'exercer au détriment du bien commun.

2. Comme nous l'avons exprimé dans notre lettre donnée à Rome à l'occasion de la visite *ad limina* en septembre 2014, nous demeurons persuadés que les citoyens et les hommes politiques qui aiment vraiment ce pays éviteront d'engager la Nation dans une voie qui risquerait de faire couler davantage le sang des Congolais. Hélas ! Malgré notre message, en janvier 201$ le sang a encore coulé suite à la tentative de contourner les dispositions constitutionnelles. Il **faut arrêter de faire couier le sang.**

3. Nous reconnaissons les efforts consentis par le Gouvernement pour la démocratisation du pays. Malheureusement, nous sommes peinés de constater que l'approche des échéances électorales amène encore son lot de restrictions des libertés individuelles, la croissance de répressions et d'intimidations. La démocratie ne doit pas être un simple slogan, mais plutôt une culture et l'alternance en est une expression.

. La gestion démocratique exige des règles et des valeurs respectées de tous. Ainsi, la nomination des

Commissaires spéciaux non élus par le souverain primaire constitue un recul pour la démocratie. La République Démocratique du Congo présente aujourd'hui un visage hybride avec d'un côté 5 provinces dirigées par des Gouverneurs et des Assemblées provinciales élus et, de l'autre, 21 provinces avec des Commissaires spéciaux nommés.

5. Pour la CENCO, **l'avenir heureux de la RD Congo réside incontestablement dans la sauvegarde de l'intégrité du territoire national, le respect de la Constitution, socle de notre jeune démocratie, et dans la tenue des élections libres et transparentes dans les délais constitutionnels.** Aussi, en tant que fils de ce pays et en vertu de notre mission de pasteurs, serviteurs de la Vérité et de la Paix, nous voulons apporter notre contribution pour la consolidation de la paix, la sauvegarde de la démocratie et le respect de la Constitution.

6. **Nous nous engageons à mobiliser les fidèles chrétiens, les hommes et les femmes de bonne volonté à travers toute l'étendue de la République autour des initiatives spirituelles pour implorer la grâce de la paix et de la miséricorde sur notre pays. Il s'agit notamment de :**

1° l'organisation d'une Neuvaine de prières dans toutes les paroisses et les CEV en vue de la réussite du processus électoral et de la sauvegarde de l'intégrité territoriale à partir du 8 décembre 2015, jour d'ouverture de l'Année de la Miséricorde, décrétée par le Saint-Père, le Pape François ;

2° la programmation de la **Marche pacifique** de tous les chrétiens, hommes et femmes de bonne volonté dans tous les diocèses pour consolider la démocratie, le 16 février 2016 à l'occasion de l'ouverture de l'année jubilaire de la marche historique du 16 février 1992 ;

3° **l**'organisation dans les paroisses et les mouvements d'action catholique, **tous les premiers samedis du mois,** d'une Prière spéciale pour la justice et la paix ;

4° la **Célébration d'un culte œcuménique** pour la paix pendant la Semaine de prière pour l'unité des chrétiens du **18 au 25 janvier 2016.**

Nous nous engageons également à poursuivre l'éducation civique et électorale de la population à la base pour l'aider à s'approprier la Constitution de la République. Nous demandons au Peuple

congolais de faire preuve de vigilance dans l'esprit de l'article 64 qui stipule que « Tout congolais a le devoir de faire échec à tout individu ou tout groupe d'individus qui prend le pouvoir par la force ou qui l'exerce en violation des dispositions de la présente Constitution ».

8. L'avenir paisible de la RD Congo est une grave responsabilité qui incombe à tous les Congolaises et Congolais. Le peuple ne doit pas être pris en otage par un agir politique qui sacrifie l'intérêt supérieur de la Nation. **Faudrait-il encore que le sang coule en RD Congo ?**

9. Nous invitons toutes les forces vives de la Nation à un sursaut patriotique et à un réel engagement pour assurer la réussite du processus électoral, gage de l'émergence d'un Congo nouveau et prospère.

10. Que par l'intercession de la Sainte Vierge Marie, Reine de la paix, et de la Bienheureuse Marie-Clémentine Anuarite, Vierge et Martyre, victime des violences politiques dans notre pays, Dieu bénisse la RD Congo et son peuple.

Kinshasa, le 24 novembre 2015

LES EVEQUES MEMBRES DU COMITE PERMANENT DE LA CENCO
PRESENTS A LA SESSION EXTRAORDINAIRE
Du 23 au 24 novembre 2015

1. S. Exc. Mgr Nicolas DJOMO, Evêque de Tshumbe et Président de la CENCO
2. S. Exc. Mgr Joseph BANGA, Evêque de Buta, Vice-Président de la CENCO
3. S. Em. Laurent Card. MONSENGWO, Archevêque de Kinshasa
4. S. Exc. Mgr Dieudonné URINGI, Evêque de Bunia, Représentant de Son Exc. Mgr Marcel UTEMBI, Archevêque de Kisangani
5. S. Exc. Mgr Gaspard MUDISO, Evêque de Kenge, Président de la CEDF
6. S. Exc. Mgr Philibert TEMBO, Evêque de Budjala, Président de la CEE
7. S. Exc. Mgr Willy NGUMBI, Evêque de Kindu, Président de la CEAL
8. S. Exc. Mgr Janvier KATAKA, Evêque de Wamba, Président de la CECD
9. S. Exc. Mgr Cyprien MBUKA, Evêque de Boma, Président de la CEIS
10. S. Exc. Mgr Fridolin AMBONGO, Evêque de Bokungu-Ikela, Président de la CEJP et de la CERN
11. S. Exc. Mgr Fulgence MUTEBA, Evêque de Kilwa-Kasenga, Président de la CECOS
12. S. E. Mgr Gaston RUVEZI, Evêque de Sakania-Kipushi, Président de la CECDI

KETIYAWU LUNGA DIAKA NA MENGA KUTIAMUKA NA REPUBLIQUE DÉMOCRATIQUE YA CONGO?

(Luyantiku 4,10)

Ndinga ya kimvukaya bambuta nganga nzambi y a CENCO y a ikele talaka manaka y a maponami

1. Nabilumbu ya ngonda makumi zole na tatu, bweladiaka (yikadiaka) makumi zole na iya, ya ngonda ya kumi na mosi ya mvu mafunda zole na kumi na tanu, na mbanza Kinshasa, beto ba Episekopo ya Lukumu ya bwala kimfumu Kinshasa, kumosi ti ba Episekopo ya ketwadisaka CENCO (kimvuka ya ba Episekopo ya Congo), vandaka na kinzonzi, sambu na kubambula ngindu ya beto monisaka mingi na bilumbu ya kumi na zole ya ngonda ya kumi na mosi ya mvu mafunda zole na kumi na tanu, na yina ya mene tala lukutakanu ya bawu kebokila "Masolo ya nkangu" (Dialogue National), mpi na kuzitisa bansinku ya ketadila lukutakanu

yina. Beto me zonza mpi mambu yonso ya keluta na nsi na beto, mingi yina ya mene tadila manaka ya bisalu ya maponami ya ngonda ya kumi na mosi ya mvu mafunda zole na kumi na sambanu ya kele kwisa. Mambu yai yonso mene pesa kiadi mingi, na kuyindula mutindu ya menga tiamukaka na bamvula ya mene luta, sambu na bantu ya ke sosa kinfumu na kingolo ngolo, mpi ya kesadila yawu kaka sambu na kubebisa bima ya nsi.

2. Mutindu ya beto sonikaka yawu na mukanda yina ya beto pesaka na Santu Papa kuna na Roma na ngonda ya uvwa ya mvu mafunda zole na kumi na iya, beto kele na kivuvu ya ngolo ye beto ke kudia ndefisambu na nsi na beto Congo, nde mwana ya nsi yonso, kumosi ti bampangi ya kesalaka politiki, muntu yonso ya ikele zolaka nsi na beto, fuetele yambula bangindu to mabanza ya mbi yina kulenda kunata na kutia muna diaka menga ya kuluta kiteso ya bana ya nsi na beto Congo. Ata beto monisaka mabanza to bandinga na beto ya ngonda ya ntete ya mvu mafunda zole na kumi na tanu, kansi menga tiamukaka, kikuma ya kusosa kubalula nsiku ya nsi. Beno fuete kuyambula kifu ya kutiamuna menga na Congo.

3. Beto ikele kuzaba mbote ngolo ti bisalu ya luyalu ya nsi mene sala sambu na kukotisa démocratie na nsi na beto. Kansi beto kele na kiadi na kumona

nde, kufinama ya maponami, ikele kunata diaka mavwanga mingi kibeni na kati ya nkangu ye mpi kukonda kuzitisa ba inswa ya bantu. Démocratie lenda kuvanda ve kaka bonso nkunga to muyimbi kansi kikalulu kiyikama na yina mene tala luyalu ya mfumu ya mpa, na inswa ya nkangu ya mvimba.

4. Bisalu ya démocratie to ba inswa ya bantu ke lomba kuzitisa tomosono ya nkangu. Nayawu, bantwadisi ya bizunga yai ya mpa, ya mfumu ya nsi mene tula nkatu bampangi ya kizunga kupona mutindu ya yo ikel lombila, yina ikele kifu mosi ya nene ya kevutula nkangu na manima. Nsi na beto ke monisa na mpenza luse ya mbi ya ikele ti bitini zole ya kele kwendila ve. Ndambu mosi beto ikele na bizunga tanu ya ikele twadisama na bamfumu ya nzo ya bambuta nkangu kuponaka, ye na lweka ya nkaka bizunga makumi zole na mosi ya ikele ti bantwadisi ya ba wu mene tula nkatu bokuponama na nzila ya nsiku kele kulomba.

5. Sambu na beto kimvuka ya ba Episekopo ya Congo, beto kebokila kuzitisa ba nsiku ya nsi, yina kele tadila ba inswa ya bantu buela diaka kusala maponami mutindu yawu ke lombama na buku ya ba nsiku ya nsi na beto na kati ya masonga yonso ye na ntangu ya nsiku ya ngo ikele kutinda. Beto

kele bana ya nsi yai ye na kiyeka ya kisalu na beto ya kingungudi, bansadi ya Masonga ti ya Ngemba. Beto ilcele kusala sambu na kurwaJa ngemba ya kieleka ti kutanina mbote démocratie ti luzitu ya bansiku ya nsi na beto.

Beto imene kubaka lukanu na kumonisa na Bakristu yonso, na bayakala ti na bankento yonso ya luzolo ya mbote na nsi na beto ya mvimba sambu na kusamba ye na kulomba dienga ya ngemba ti ya nkenda sambu na nsi na beto. Sambu na yawu, yo kele lomba mambu yai:

1° kuyidika bisambu ya bilumbu uvwa (neuvaine de prière) na banzo Nzambi yonso ti na bimvuka ya lutondo (CEV) sambu beto kununga bisalu mpi manaka ya maponami, ye mpi bumosi ya nsi na beto ya ntika kilumbu ya nana ya ngonda ya kumi ye zole ya mvu mafunda zole na kumi na tanu, kilumbu ya beto ikele kukangula mvu ya santu ya nkenda, na mutindu ya santu Papa François kulombaka;

2° kuyidika kutambula ya ngemba sambu na ba-Kristu yonso, bayakala ti bankento ya luzolo ya mbote na ba Diocèse yonso sambu na kusimbisa démocratie na bwala na beto, na kilumbu ya kumi na sambanu ya mvu mafunda zole na kumi na sambanu, na kilumbu ya kukangula

mvu ya nkembo ya keyibukisa beto kutambula ya ngemba ya salamaka na kilumbu ya kumi na sambanu ya ngonda ya zole ya mvu funda mosi nkama uvwa na makumi uvwa na zole;

3° kuyidika bisambu ya mfunu sambu na masonga ti ngemba na ba Paroisses yonso ti na babimvuka ya katolika (MAC) konso mposo ya ntete ya ngonda;

4° kusala bisambu ya ke vukisa mabundu yonso (culte oecuménique) sambu na ngemba na mposo ya bisambu sambu na bumosi ya bakristu, yantika kilumbu ya kumi na nana ti kuna kilumbu ya makumi zole na tanu ya ngonda ya ntete ya mvu mafunda zole nakumi na sambanu.

7. Beto ke baka mpi lukanu ya kufula na kulonga bana yansi yonso bikalulu ya mbote ti ya kuzaba kupona sambu bokubakisa mbote bansiku ya nsi na beto. Beto kele lomba bana yonso ya Congo na kukangula meso, na mutindu ya ndonga ya makumi sambanu na iya (art. 64) kele tubila nde: "Mwana yonso ya Congo ikele ti nswa ya kubedisa muntu yonso to kimvuka yonso ya bantu ya kele kubaka Ici m fu mu na ngolo to ya ikele kuyala nkatu kuzitisa nsiku na beto yai".

8. Kuyidika luzingu ya mbote ti ya ngemba ya nsi na beto sambu na bilumbu ya ikele kwisa ikele kisalu ya bana yonso ya Congo. Bana ya nsi na beto kulenda kuvanda ve bampika ya mutindu ya mbiya kuyala ya ikele kubebisa mambote ya nene ya nsi na beto. Yo yina, keti ya wulunga diaka na menga kutiamuka na Congo?

9. Beto kebokila bimvuka yonso ya nsi na beto na kuyindula ntete nsi na beto ye na kudipesa ya kieleka sambu na lunungu ya maponami, ya ikele mfunu mingi sambu na kutoma ya nsi na beto ya beto kezola nde yo kuvanda Congo ya mpa ti ya kutoma.

10. Bika nde na bisambu ya Mwense Maria, mama na beto, ntinu nkento ya ngemba, na lusadisu ya bisambu ya unkwakiese Marie-Clémentine Anuarite, mwense ye mbangi, ya kufwaka sambu na kingolo ngolo ya politiki ya nsi na beto, Mfumu Nzambi kusambula nsi na beto Congo ti nkangu yonso.

Yo mene salama na Kinshasa, le 24 novembre 2015

Nakimvukaya ba Episekopo ya CENCO

ESENGELI LISUSU 'TE MAKILA MATANGA O RD CONGO?

(Ebandeli 4,10)

Mbelnya lisanga lya mbalakaka lya ba Episkopo ba CENCO mpo y a bolongi bwa maponomi

1. Tosanganaki o Kinshasa banda mwa 23 kin'o mwa 24 mya sanza ya novembre biso, Cardinal, ba episkopo ba lokumu mpe ba episkopo baye bazalaka o Comité Permanent ya lisanga lya ba Episkopo ba Congo. Na botali maye tolobaka o mwa 12 novembre likolo lya lisolo balingi basala **o kati ya limemya mpenza ya Mobeko Likonzi eye tozali kosalela,** tosololi o kati ya biso likolo lya maye mazali koleka o ekolo mobu moko yambo 'te maponomi ma 2016 mabanda: ndenge makambo mazali kotambola ezali kobangisa biso mpe epesi biso makanisi.

   Tokundolaki makambo ma mawa mpe ma mpasi ma bitumba maye malelisi bana ba ekolo mpe maye matangisi makila ma bana basi mpe bana babali ebele ba ekolo ya biso, eluti zambi kokoma mokonzi ekomi eloko ya kozwa bokonzi na makasi

mpe ya bosaJeli bokonzi bona ntango 'te okanisa bolamu bwa iisanga.

2. LokoJa tokomakà o monkanda mwa biso o Roma ntango tokendeke mobembo ad Limina o sanza ya libwa 2014, tokanisi 'te bai-mboka mpe bai-politiki baye balingi ya solo ekolo, bakoboya koyingisa ekolo o nzela eye ekoki kotangisa lisusu koleka makila ma bana Congo. Ata mpe Iokola tolobà, o sanza ya yambo 2015 makila matangaki lisusu, ewutaki zambi bamekaki lisusu kotiya pembeni mibeko miye mikomami o Mobeko-Likonzi. **Totika kotangisa makila!**

. Tozali kondima mpe koyeba maye Buiamatari ezali kosala mpo ya démocratie o kati ya ekolo. Mawa nde 'te, tozali na mpasi na bomoni 'te bobelemi bwa maponomi ememeli lisusu bato makambo: bonsomi bwa moto na moto ekutwami, konyokolo mpe kobangisa bato ekoli. Démocratie esengeli etikala bobele nzembo ya pamba te, kasi ezala nde eloko basengeli bakotisa o bizaleli mpe 'te kotikela moninga ebonga na bolembu ezali mbuma ya démocratie.

Kokamba na lolenge la démocratie esengi mibeko mpe mabongi maye bato banso basengeli ko-

memya. Yango wana **ndenge bati ba Commissaires spéciaux** baye baponomi te na bai-mboka **ezali nde, kozongisa démocratie sima.** Ekolo démocratique ya Congo ezali lelo kolakisa bilongi ndenge ibale: epai yoko okokuta bituka 5 biye bikambemi na bayangeli ba bituka (Gouverneurs) mpe Masanga ma bituka (Assemblées provinciales) maye maponama na bai-mboka, epai esusu okokuta bituka 21 biye bikambemi na ba Commissaires spéciaux baye bati bango kotiya.

5. Mpo ya CENCO, **esengo ya lobi ya RD Congo ezali ntembe te, soki tokobatela mabele mobimba ma ekolo, soki tokomemya Mobeko-Likonzi, eye ezali libanga likolo Iya lango démocratie ya biso ya sika etongami, mpe soki tokosala maponomi na bonsomi mpe ma polele o elaka Mobeko-Likonzi etindi.** Mpe lisusu biso, lokola ba mbotama ba ekolo eye, mpe o nkombo ya etinda ya biso lokola bakengeli ba mpata, basaleli ba bosolo mpe ba boboto, tolingi mpe topesa ya biso maboko mpo ya kolendisa boboto, kobatela démocratie mpe komemya Mobeko-Likonzi.

6. **Tokani kolamusa bayambi bakristu, babali mpe basi ba motema molamu o etando mobimba ya**

Ekolo zinga zinga ya makanisi ma losambo mpo ya kosenge ngrasya ya boboto mpe ya ngolu o likolo lya ekolo ya biso. Tokosala boye:

1° / kolengele **losambo la mikolo libwa o ba paroisse inso mpe ba CEV** mpo ya elonga ya maponomi mpe bobateli bwa mabele mobimba ma ekolo, kobanda mwa 8 décembre 2015, mokolo mwa bofungoli Mobu mwa Ngolu na Tata Mosantu, Papa François;

2° kolengele **botamboli bwa kimia** bwa bakristu banso, basi na babali ba motema molamu o dioseze inso mpo ya kolendisa démocratie **o mwa 16 fevrier 2015,** o libaku lya bofungoli mobu mwa Yubile mwa botamboli bokende nsango bwa 16 fevrier 2014;

3° kolengele o ba paroisse mpe o mangomba katoliko, mikolo mya mposo inso mya yambo mya sanza **losambo loko** mpo ya bosembo mpe boboto;

4° **mabongisami ma losambo elongo yoko na biyamba bisusu** mpo ya boboto o mposo ya losambo mpo ya bomoko bwa bakristu kobanda mwa 18 kino mwa 25 janvier 2016.

Tokani kokoba mpe koteya bato mambi matali bobokoli mwana - ekolo mpe maye mata-

li maponami, na ntina 'te tosalisa bai-mboka bayeba Mobeko-Likonzi malamu. Tosengi na bana ba ekolo Congo bakengele malamu mobeko 64 moye molobi boye: «Mwana Congo nyoso azali na motindo mwa kokweisa moto to lisanga lya bato baye bakozwa bokonzi na makasi to oyo akosalela bokonzi bona ntango na bomemye Mobeko-Likonzi la lelo».

8. Congo ya kimia ya lobi ezali mokumba mwa bana ba Congo banso. Bana ba ekolo basengeli kokoma bato ba boloko te mpo ya bai-politiki baye bateki to balcabi bolamu bwa ekolo. **Esengeli lîsusu 'te makila matanga o RD Congo?**

9. Tosengi bato banso ba ekolo bakanisa ekolo, mpe bamipesa mpenza mpo 'te maponomi malonga, ndanga ya botombwami bwa Congo ya sika mpe ya bofuluki.

10. Tika 'te na bolobeli bwa Ngondo Mosantu Maria, Mokonzi wa boboto, mpe na bolobeli bwa Moiesengo Marie-Clementine Anuarite, Ngondo mpe Martiru, oyo akufa mpo ya bitumba bya bai-politiki o ekolo ya biso, Nzambe abenisa RD Congo mpe ekolo ya ye.

Kinshasa, mwa 24 novembre 2015

JE, YAFAA DAMU IMWANGÏKE TENA KATIKA JAMHURI YA KIDEMOKRASIA YA KONGO? (ang. Mwa 4,10)

Ujumbe wa kamati ya kudumu katika mkutano wa pekee wa maaskofii wa Kongo kwa ajili y a mafanyikio ya uchagtizi

1. Tukikusanyika pa Kinshasa, tangu tarehe 23 mpaka tarehe 24 novemba 2015, Sisi Kardinali, Maarkiaskofu na MaaskoRi wanamemba wa Kamati ya Kudumu ya Muungano wa Maaskofu wa Kongo (CENCO), tukiendelesha mawazo yetu ya tarehe 12 novemba 2015 kuhusu mazungumzo ya Kitaifa **katika heshima kabisa ya Katiba ya nchi yetu,** tulizungumuza juu ya hali ya nchi yetu mwaka mmoja kabla ya kufanya uchaguzi wa mwezi novemba 2016: hali hii ni ya wasiwasi na ya kutatanisha. Tuligusia na kukumbuka vita na migogoro iliyozusha fujo kati ya wakongomani na kumwanga damu ya milioni ya waana na mabinti wa nchi yetu sababu ya namna mbovu ya kutafuta uongozi kwa kinguvu na kuongoza bila kutafuta faida ya wote.

2. Kama vile tulivyoandika katika barua ye tu tulipokuwa ziarani pale Roma wakati wa matembezi yetu *«ad limina»* mwezi wa setemba 2014, tunawaza kama wananchi na wanasiasa wanaopenda sana nchi hii wataepuka kuingiza Taifa katika njia itakayoweza kumwanga zaidi damu ya Wakongomani. Lakini wapi! Ijapokuwa tumetowa ujumbe wetu, mwezi wa kwanza 2015, damu ilimwangika tena sababu ya nia mbaya ya kutafuta kuvunja Katiba ya nchi yetu. **Sherti kukomesha kumwanga damu.**

3. Tunajua nguvu na juhudi yenye Serkali inafanya kwa kusimika demokrasia nchini. Lakini tunasikitika kutambua kama kukaribia kwa uchaguzi kunaongezeka vizuwizi vinavyopunguza uhuru wa watu, kunaongezeka kwa hali yenyi kupunguza haki za kibinadamu na vitisho. Kidemokrasia haipashwe kuwa maneno mtupu, ila inajionyesha katika desturi ya kubadirisha watawala wa nchi.

4. Usimamizi wa kidemokrasia unalazimisha kanuni na fazila zenye kuheshimiwa na wote. Hivi kutajwa kwa *«wa commissaires spéciaux»* wenye hawakuchaguliwa ni kurudishwa nyuma kwa demokrasia. Léo Jamhuri ya Kidemokrasia ya Kongo inaonekana yenye sura mbili : ngambo moja majimbo 5

yenye kusimamiwa na Maliwa na Wanabunge wa majimbo waliochaguliwa, na ngambo ingine, majimbo 21 yenye kusimamiwa na *«wa commissaires spéciaux»* waliotajwa.

5. Kwa maoni ya Maaskofu wa Kongo, ujio bora na wa heri wa Jamhuri ya Kidemokrasia ya Kongo unakaa bila shaka katika ulinzi wa ezi ya nchi, heshima ya Katiba ambayo ni msinji wa demokrasia yetu iliyo bado mwanzoni, na katika maandalizi ya uchaguzi huru na wazi yenye kuheshimia tarehe zote za Katiba. Hivi, sisi kama waana wa nchi hii, na kufuatana na utume wetu wa wachungaji na watumishi wa ukweli na wa amani, tunataka kuleta mchango wetu kwa ujenzi wa amani, kwa ulinzi wa demokrasia na kwa heshima ya Katiba.

6. Tunajitolea kukusanya waamini wakristu, wanaume na wanawake wa mapenzi mema wa eneo lote la Jamhuri kupitia vitendo vya kiroho kwa kuomba neema ya amani na ya rehema juu ya nchi yetu. Kutakuwa hasa :

1° **siku kenda za sala** katika parokya zote na mashirika yote ya waamini Wa ajili ya kufaulu kwa uchaguzi na kwa ulinzi wa ezi ya nchi yetu tangu tarehe 8 desemba 2015, siku ya kufunguliwa kwa Mwaka wa Rehema ulioamriwa na Baba Mtakatifu Papa Fransisko;

2° maandalizi ya **Maandamano ya Amani** ya wakrisru wote, wanaume na wanawake wa mapenzi mema katika diosezi zote kvva kusabitisha demokrasia **tarehe 16 februari 2016** wakati wa kufunguliwa kvva mwaka wa Yubileo ya Maandamano ya tarehe 16 februari 1992;

3° **sala ya Pekee juu ya Haki na Amani** itafanyika katika parokya na katika vikundi vya sala **siku ya si ta ya mwezi;**

4° kufanya **ibada pamoja na waamini wakristu wa dini zingine** kwa ajiii ya Amani katika Juma la Sala kwa ajil ya Umoja wa wakristu tangu tarehe 18 mpaka tarehe 25 januari 2016.

7. Tunajitolea pia kuendelesha maadibisho ya kiraia na ya uchaguzi kwa ajili ya raia toka ngazi ya chini kwa kuwasaidia kuelewa Katiba ya Jamhuri ya Kidemokrasia ya Kongo. Tunaomba kwa Raia wakongomani kufungua macho kufuatana na mawazo ya kipengele 64 chenye kusema kama: *«Mkongomani yeyote ana mapashwa ya kuznia kila mtu au kila kundi la watu linalotafuta kujipatia madaraka kwa nguvu au lenye kutawala kinyume na Katiba».*

8. Maisha bora na ya amani ya Jamhuri ya Kidemokrasia ya Kongo ni jukumu ya mhimu kwa Wakongomani wote. Wakaaji hawapashwi kuendelea kutekwa nyara na wanasiasa wanaweka kando faida ya Taifa wakijitafutia faida yao binafsi. Je, yafaa damu imwangike tena katika Jamhuri ya Kidemokrasia ya Kongo?

9. Tunawalika makundi yote ya Taifa letu waamshe ndani mwao moyo wa kupenda zaidi nchi yetu na kujitolea kabisa kwa kufaulu kwa uchaguzi kwani ndiyo njia mhimu ya ujenzi wa Kongo mpya na yenye kuendelea kabisa.

10. Kwa maombezi ya Bikira Maria Mtakatifu na ya Mwenye Heri Maria Klementina Anuarite, Bikira na Mfiadini wa vitendo vya ujeuri wa kisiasa nchi mwetu, Mungu abariki Jamhuri ya Kidemokrasia ya Kongo na watu wa taifa lake.

Kinshasa, tarehe 24 novemba 2015.

Maaskofii wanamemba tva Kamati ya Kudumu y a Muungano tva Maaskofu y a Kongo tvaliohuzuria Mkutano wapekee, tarehe 23 vipaka tarehe 24 novemba 2015

BIDI BIKENGELA KABIDI BWA 3VÎASHÏ A BEENA KONGO AYA PANSHIANYI?
(Cibangidilu 4,10)

Kaboobo keela kudi kascisaka kakulu ka nsangilu wa Bakubi ba mu Kongo

bwa lwendu lwakane lwa masungulangana.

1. Batwilangane ku Kinshasa mu dituku dya 23 ne mu dya 24 mu ngondo wa dikumi ne umwe mu cidimu cya 2015, twetu, Kardinale, Bakubi bakulu ne Bakubi beena Kasaka kalombodi ka Nsangilu wa Bakubi ba mu Kongo, bilondeshile mutuvua bambe mu dituku dya 12 dya ngondo wa dikumi ne umwe mu cidimu cya 2015 pa bidi bitangila muyuki wa Beena Kongo udi ne cya kwenzeka mu kaneemu kanene ka Diyi Dikulu dya ditunga dyetu, tudi bashintakaja ngenyi pa lwendu lwa ditunga dyetu, cidimu cimue kumpala lava masungulangana aavwa kwenzeka mu ngondo wa dikumi ne umwe wa cidimu cya 2016. Lwendu lwa ditunga ludi lutupampakaja. Tudi bavuluke mushindu udi baana ba mwena Kongo mbombu ne mbombu bafwe mu mvita ne bimvundu bivua byenzeke, bikale bifumina ku dyangata dya bukalenge ku makanda ne kakuyi dineemeka bintu bya musumba.

Bumutuvwa baleja mu mukanda utuvwa bafimda ku Roma pa tuvwa baye kumonangana ne Taatu wa Bunsantu François mu dya matuku 24 a ngondo wa citema, tudi bashindika ne beena ditunga ne beena cidiidi badi banange ditunga dyetu badi ne cya kwepuka njila yonso idi mifwana mwa kufikisha musumba munene wa ban tu ku **lufu.** Kadi, nansha mutuvwa beela kaboobo aka, mu ngondo wa kumpala wa cidimu cya 2015, mashi a beena Kongo manye panshi bwalu kuwa lungenyi lwa kushuntulula tumwe tunungu twa Diyi Dikulu dya ditunga. **Bidi bikengela kwimanyika dyela dya mashi a bantu panshi.**

Tudi bamanye mudi balombondi ba ditunga baditacishe bwa kufikisha ditunga dyetu ku bukalenge bwa musumba. Kadi tudi ne dibungama pa kumona ne, padi matuku a masungulangana enda asemena, badi batacisha bantu bikole, bakepesha budikadidi bwabu. Bukalenge bwa musumba ke mwanda wa kwakula amu mukana patupu nansha. Budi ne cya kumwenekela mu dishintuluka dya balombodi ba ditunga bwalu kutwa nkushilangana minshi.

Kudi meyi ne mikandu bya kuneemeka ne njila wa kulonda patudi tulongolola bukalenga bwa musumba. Nenku, diteeka dya ba **Batumibwa ba pabwabu** mu nkwasa, badibu kabayi basungu-

la kudi beena ditunga, nditupingaje panyima mu njila wa bukalenga bwa musumba. Matuku aa ditunga dya Kongo didi ne bulongolodi pabidi: kudi bipaapu bitanu bidi bilombola kudi balombodi ne Bimamwenda wa bukalenga bisumgula ; kudi lunga luseka, bipaapu makumi abidi ne cimwe bidibo balombola kudi ba Batumibwa ba pabwabu.

5. Bakubi ba mu Kongo badi bela meji ne, **bwa ditunga dyetu kututa dikasa dilenga mu matuku adi kumpala, bidi bikengela kulama buloba bwa ditunga dyetu mu bujima bwabo, kunemeka Diyi Dikulu dya ditunga, didi dikale nshindamenu wa bukalenga bwa musumba, ne kwenzeja masungulangana mu bwakane ne budikadidi mu matuku mafunda mu Diyi Dikulu dya ditunga.** Nenku, bumutudi petu baana ba mu ditunga edi, ne bilondeshile bujitu budibu batoomekele bwa kulombola cisa cya Maweja, pa kusadila bulelela ne bupole, tudi baswe kutwala dyetu dyambulwisha bwa kujamija bupole, kukuba bukalenga bwa musumba ne kunemeshisha Diyi Dikulu dya ditunga.

6. **Tudi tadifila bwa kufikisha bena Kristo, popamwe ne ban tu ba mwoyo mulenga, balume ne bakaji, badi mu ditunga dyetu dijima, ku dyenza amwe maalu masuiiguluke mu lungenyi lwa disambila, ne kipacila ka kupetesha ditunga dyetu bupole ne luse bya kudi Mvidi Mukulu. Maalu a kwenza ngowu aa:**

kulongolola **Disambila dya matuku citema** mu bikongo byonsu ne mu byota bwa masungulangana enzeke bilenga ne bwa kulama buloba bwa ditunga dyetu mu bujima bwabo. Disambila edi ndya kubanga mu matuku 8 a ngondo wa dikumi ne mwibidi wa cidimu cya 2015. Dituku edi ne dikale dituku dya diunzulula dya Cidimu cya Luse cifunda kudi Taatu wetu wa Bunsantu François;

kulongolola **Lwendu Iwa Bupole** Iwikalabo ne cya kwenza mu ntenji yonso kudi beena Kristo bwonso, popamwe ne bantu ba mwoyo mulenga, balume ne bakaji, mu dituku dya 16 dya ngondo mwibidi dya 16 wa cidimu cya 2016, bwa dyunzulula cidimu cya mufikilu wa mvula 25 ya lwendu lunene lwenzekele mu dituku dya 16 dya ngondo mwibidi wa cidimu cya 1992;

mu disambombo dyonso dya ntwadijilu wa ngondo, kulongolola mu bikongo ne mu bisumbu bishilangane bya Katolike **Disambila dya pabwadyo** bwa bwakane ne bupole bibwele mu ditunga dyetu;

disambila dya popamwe dya Bitendeleedi bishilangane bya beena Kristo bwa kulomba bupole mu lumingu lwa masambila a bobumwe bwa beena Kristo lwavwa kwenzeka byangacile mu dituku dya 18 too ne mu dya 25 dya ngondo wa kumpala mu cidimu cya 2016.

7. Tudi tudifila kabidi bwa kutungunuja mudimu wa dilongesha misumba ya bantu maaiu adi atangila masungulangana ne Iwendu lwa ditunga, bwa m un tu yonsu ashukuluje bilenga Diyi Dikulu dya ditunga. Tudi tusonsolola beena Kongo bwonso bwa bikale batabale, bilondeshila mudi kanungu ka 64 katwarnbila ne: «Mwena Kongo yonsu udi ne cya kudifila bwa kupangisha muntu yonsu anyi cisumbu cyonso cya bantu bwa kwangata bukalenga ku makanda anyi kulombola bantu mu didyatakaja ku makasa Diyi Dikulu dya ditunga.»

8. Bena Kongo bwonso, balume ne bakaji, badi ne dibanza dinene dya kufikisha ditunga dyetu ku disomba mu ditalala. Beena Kongo kabeena mwa kushala bapika ba aba badi kabayi bipacila disanka dya ditunga. Bidi **bikengela kabidi bwa mashi a beena Kongo aya panshi anyi?**

9. Tudi tulomba makole wonso a ditunga dyetu bwa aleje dinanga dilelela dya ditunga ne adifile bwa masungulangana enzeke bilenga, bwa kufikisha Kongo wetu ku dishintiluka ne ditanta.

10. Ku ditwakwila dya Mariya Virgo munsantu, Maamu wa bupole, ne dya Musangale Mariya Clémentine Anuarite, Virgo ne mufwile ditaba, mushipa mu ndululu mijula kudi beena cidiidi beetu, Mulopo abeneshe Kongo popamwe ne beena ditunga bwonso.

Kinshasa, dya 24/11/2015.

LES EVEQUES MEMBRES DU COMITE PERMANENT DE LA CENCO
PRESENTS A LA SESSION EXTRAORDINAIRE
Du 23 au 24 novembre 2015

1. S. Exc. Mgr Nicolas DJOMO, Evêque de Tshumbe et Président de la CENCO
2. S. Exc. Mgr Joseph BANGA, Evêque de Buta, Vice-Président de la CENCO
3. S. Em. Laurent Card. MONSENGWO, Archevêque de Kinshasa
4. S. Exc. Mgr Dieudonné URINGI, Evêque de Bunia, Représentant de Son Exc. Mgr Marcel UTEMBI, Archevêque de Kisangani
5. S. Exc. Mgr Gaspard MUDISO, Evêque de Kenge, Président de la CEDF
6. S. Exc. Mgr Philibert TEMBO, Evêque de Budjala, Président de la CEE
7. S. Exc. Mgr Willy NGUMBI, Evêque de Kindu, Président de la CEAL
8. S. Exc. Mgr Janvier KATAKA, Evêque de Wamba, Président de la CECD
9. S. Exc. Mgr Cyprien MBUKA, Evêque de Boma, Président de la CEIS
10. S. Exc. Mgr Fridolin AMBONGO, Evêque de Bokungu-Ikela, Président de la CEJP et de la CERN
11. S. Exc. Mgr Fulgence MUTEBA, Evêque de Kilwa-Kasenga, Président de la CECOS
12. S. E. Mgr Gaston RUVEZI, Evêque de Sakania-Kipushi, Président de la CECDI